

Izbija vsak dan razen
nedelj in praznikov.
Isced daily except Sun-
days and Holidays.

Uredniški in upravljalni
prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

ETO—YEAR XXI.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Bogatini ponujajo skledo leče delavcem za božič

Na ta način si potolažijo svojo vest.

New York, N. Y.—Debeluharja in provcivajoča zgornja delina New Yorka—meštarjev, nakirjev, butelgarjev in biznismanov se pripravljajo, da vrže revnim, izgaranim, izkoriščanim, nim in nesrečnim delavcem in družinam skledo leče za božič. Najbrž jih je pričela peči, odkar se šibe njih hrbiti pod milijonov dolarjev profita, prihaja od dela onih, ki žive v revščini, pa vržejo milijon dolarjev, da se reveži enkrat letu najedo do sita, ker so v njih žolodci krutosti skozi vse dni in jih opominjajo, da so razni.

Da se ta darežljivost dosti razasli in pohvali skoraj vsi dnevniki oglašajo to "neskončno milost", ki jo bodo siromaki deležni za božič. V tem pogledu vodi New Yorkski dnevnik "New York Times".

Lansko leto je sklad tega lista siromake o božiču dosegel \$25,000. Letos upajo, da doseže \$300,000. Koliko darov je tukaj od ubožnih delavcev, ki si priprajo sebi od uste, da se nasitijo, drugi reveži enkrat v letu? tega ne plove noben list. Ampak dnevniki čitamo imena močnih kapitalistov, ki so na potniki organizirane delavnice. Vsak list nabira za svoj sklad in splošna bira bo znesla gošče okoli enega milijona dolarjev. In kaj je to v primerjavi s profiti, ako vemo, da nekdanje cenijo, da so letos najnižji ocenili ena milijarda profita v Wall Streetu.

Listi prinašajo opise tek siromakov, ki so potrebni pomoči. Njih opisi se čitajo kot da urejejo te kolone romanopisci Zola, Dickens ali Eugene Sue.

Vsak želi tem siromakom, ki so naštet v velikomestnih dnevniki, podporo in od pomoči. Toda misleč človek vpraša sebe, ali bo pa pomagal vsem drugim siromakom na svetu? Teh je na milijone!

Nenadno pomanjkanje kruha v Moskvi.

Moskva, 19. dec.—Zadnje dni je nepričakovano nastalo veliko pomanjkanje kruha v Moskvi. Dolge vrste ljudi stoje pred pekarnjami in čakajo na kruh v zimnem mrazu, ko je temperatura padla pod ničlo. Med delavci v Moskvi vlada veliko ogorčenje. Sovjetska uprava je uvedla preiskavo in policija je dobila nalogo, da prime odgovorne ljudi za vsako ceno. Listi dolže smete iz okolice, ki prihajajo v mesto po kruh, s katerim potem trmijo svojo živino.

150 Italijanov aretiranih.

Chicago, 19. dec.—V tork je policija aretirala 150 Italijanov, ki so na sumu, da se med njimi skrivajo lopovi, ki so v pondeljek ujetih v Oia Scalzettija, glavno državno pričo v procesu proti mafijcem, ki so ukradli 10-letnega Billy Rainerja in zahtevali \$50,000 odkupnine od dečkovega očeta. Vsa Italijanska kolonija, kakozvana "Mala Italija", je bila v paniki, ko je policija navela v pivske bezne in mnoge privatne hiše. Trije Italijani so zagovarjali pred sodiščem radi krabljenja dečka.

Korupcija v Tokiju.

Tokio, 19. dec.—V tokijskem občinskem svetu so odkrili veliko gnolbo. Do danes je bilo 33 mestnih svetovalec aretiranih radi korupcije.

Trije zgoreli v hotelu.

Hazard, Ky., 19. dec.—V ogledu, ki je včeraj nastal v hotelu, so zgoreli trije gostje, med drugih pa je dobilo težke opekline. Hotel je pogorel do tal.

Bolivija sprejela arbitražo Panameriške unije

Paraguay pa kljub temu mobilizira za vsak slučaj. Liga narodov se je umaknila.

La Paz, Bolivija, 19. dec.—Bolivijski zunanji urad je včeraj obvestil svet Lige narodov, da je Bolivija sprejela arbitražno ponudbo panameriške konference v Washingtonu za rešitev spora s Paraguayem. Bolivijanska vlada obljublja, da se bo točno držala določb Lige narodov in mednarodnega prava.

Pariz, 19. dec.—Zunanji minister Briand, ki ga je svet Lige narodov pooblastil, da vodi mirovno akcijo v zadevi Bolivije in Paraguaya, je danes naznanil, da se Liga narodov umakne, ko je Panameriška unija prevzela posredovanje za mirno poravnava spora v Južni Ameriki.

Asuncion, Paraguay, 19. dec.—Nabiranje in oboroževanje prostovoljcev v Paraguayu se nadaljuje vzlic temu, da sta obe sporni deželi sprejeli razsodišče panameriške konference. Vojni krogi v Paraguayu ne zapuajo Boliviji in hočejo biti pripravljeni za vsak slučaj. Včeraj je bilo mobiliziranih nadaljnjih 5000 Paragvajcev. Iz Argentine se je vrnilo domov 4000 delavcev, ki so se ponudili v vojaško službo.

Influenca narašča in pada

Naval bolezni na vzhod in Kanado.

Chicago, 19. dec.—V tork je bilo prijavljenih 92 novih slučajev influence in dva smrtna slučaja; 13 oseb je zbolelo in 18 umrlo za pljučnico. Zadnji teden je umrlo 33 oseb za influenco. V državi Illinois je zbolelo 2196 oseb za influenco v zadnjih desetih dneh.

Washington, D. C.—Poročilo zdravstvenega urada se glasi, da epidemija influence ponehne je na zapadu in narašča na srednjem zapadu ter vzhodu. Zadnji teden je umrlo 379 oseb v petdesetih mestih, dočim je prvi teden v decembru umrlo v istih mesecih 284 oseb. Največ smrtnih slučajev je imelo Kansas City, Mo., in za tem Grand Rapids, Mich.

Hud naval bolezni je v vzhodni Kanadi. Samo v Montrealu je 3000 slučajev influence. Vse šole so zaprte.

Temperatura na planetih zdaj znana.

New York City, 19. dec.—Astronomi v Carnegiejevem inštitutu so s pomočjo novega aparata dognali natančno temperaturo na planetih. Povprečna temperatura na ekvatorju Merkurja, ki je najbližje soncu, je nič manj kot 1300 stopinj Fahrenheita. Za zemljane bi bilo to prevročje, kajne, ali če bi šli na Jupiter, največji planet v našem solnčju, bi se spet urezali. Tam pa je 216 pod ničlo.

Odpri so povedali svojo sodbo žena.

Pittsburgh, Pa.—Obtožnica proti Johnu Brophyju in Pat Tooheyju, ki sta bila obtožena "hujekanja z izgredom", je bila 18. t. m. zavržena, ko se je o tvorila obravnava. Clarence Darrow, ki je imel zagovarjati obtožena, je nato izjavil, da je zdaj treba obtožiti vse one, ki so povzročili aretacijo Brophyja in Tooheyja.

Samomor.

San Bernardino, Cal., 19. dec.—Fred J. Smith, lastnik več slaščičarn, se je včeraj ustrelil v svojem poletnem stanovanju blizu Arrowhead jezera.

Velik požar.

Sharon, Pa., 19. dec.—Ogenj, ki je včeraj nastal v glavnem delu mesta, je uničil več poslopj in napravil škodo za \$300,000.

GREEN NEPRIPRAVLJEN ZA RAZGOVARJANJA

Razgovor se je vrtil pred senatnim odsekom za poduk in delo.

Washington, D. C.—William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je bil pozvan pred senatni odsek za poduk in delo, da se zasliši o pripomočkih za odpravo brezposelnosti. Green je pred odsekom pokazal, da ni pri volji razgovarjati se o osebni stvari in onemogočil delavce, ko je senator Walsh zakusil pogovor na ta predmet.

Senator Walsh je rekel, da med podjetniki od leta do leta narašča tendenca, da odlože delavce, ki so stari prek petdeset let.

Green je odgovoril, da je ta problem že star. S tem problemom je v zvezi tudi zdravniška preiskava, posebno v industrijah, ki se pečajo z masno produkcijo. Veliko podjetnikov odloži delavce, ko so dosegli starost 45 ali 50 let, ali jih pa ne sprejmejo v delo v tej starosti. Kjer imamo mezdno pogodbo s podjetniki, lahko ščitimo delavce tam, da niso odlovljeni zaradi starosti, toda prisiliti skoraj ne moremo podjetnika, da sprejme v delo delavca, ki ga smatra prestarim. Temu je dodal, da je treba vzbuditi zanimanje za stvar v javnosti, ali kako se naj stvar uredi v zakonodajo, tega on ne ve.

Walsh je sugestivno, da se moredo sprejmejo zakoni v pomoč delavcem, ki jim je zaradi starosti vzeta pravica do dela. V besedo mu je segel Green in rekel, to zopet sproži vprašanje zavarovanja soper starost. Oni pa sprožijo vprašanje o zveznih in državnih pravicah.

Walsh je vztrajal pri tem, da kongres lahko sugestira državam, da sprejmejo postave za zavarovanje proti starosti. Menil je, da se v principu lahko porabi odškodninski delavski zakon v pomoč delavcem, ki so popolnoma izrabljeni, ravnotako kot za one, ki niso začasno sposobni za delo.

Green je odgovarjal, da pravi problem ni zavarovanje za starost in da se varujejo delavci, ki so stari in bi šli radi delati, ampak problem je, da delavci sami zaslužijo in delajo.

Prav na nič se niso sporazumeli v tem pogledu.

Nova Mehika—muzej evolucije živalstva.

Berkeley, Cal.—Dva profesorja kalifornske univerze sta zadnje tedne odkrila novo ležišče živalskih fosilov v Novi Mehiki. Globoka ravnina, ki je na obeh straneh zidana s kamnitimi skladi vseh geoloških dob, predstavlja evolucijo živalstva v nepretrgani vrsti do permake perijode, v kateri so se pojavile kuščarice. Tako bogate panorame fosilov vseh vrst še ne pozna znanost. Profesorja sta našla eno tisoč okamenjen, pa sta komaj načela ležišče.

Jetniki ušli iz zapora.

Houston, Tex., 19. dec.—Petnajst jetnikov, ki so bili zaprti v državni ješnišnici v Blue Ridgu, je včeraj pobegnilo iz zapora. Jetniki so izkavali luknje v lesenih stenah barak, ne da bi stražniki opazili. Oblasti zasledujejo pobegle jetnike s krvnimi psi.

Delavec ubit.

Chicago, 19. dec.—Ignatz Przewlocki je bil v tork ubit v tovarni Goodman Manufacturing Co., 4834 So. Halsted st., ko je padel nanj težak kos železa.

Samomor radi brezposelnosti.

Chicago, 19. dec.—Charles Guser, star 52 let, se je v tork zastrupil v svojem stanovanju, 1826 N. Laramie ave. Vzrok samomora je bila brezposelnost.

Hoover gre domov; "dobre volje" manjka

Sprejem v Montevideu bil hladn pleg sovražnih demonstracij.

Montevideo, Uruguay, 19. dec.—Novi ameriški predsednik Hoover je zdaj na potu v Rio de Janeiro, glavno mesto Brazilije, največje, latinske republike v Južni Ameriki. To je zadnja postaja Hooverjevega "poslanstva dobre volje" južno od ekvatorja. Od tam gre naravnost v Florido. Enkrat kanjeje, morda v februarju, Hoover obišče Mehiko.

Sprejem Hooverjeve partije v Montevideu je bil precej hladen kot kaj drugega. Običajnih oficijelnih ceremonij sicer ni manjkalo, toda videlo se je, da so prisiljene. Poleg tega so demonstracije komunistov pred vladno palačo naredile mučen vtis na Američane. Hooverja so sicer potolažili, da so razgrajali skoro izključno bili inozemci, ki ne predstavljajo mnenja in mlajšega Urugvajcev. Val deportirani komunisti iz Paname, Nikaragve, Kostarike in bližnjih otokov se, zatekajo v Uruguay, kjer je menda še največ politične svobode v Južni Ameriki. Ameriške investicije tukaj znašajo 75 milijonov dolarjev.

Mehiški klerikalci v novi ofenzivi

Napadli so tri vlake; mnogo ranjenih. Štirideset agitatorjev obojenih v zapor.

Mexico City, 19. dec.—Mehiški klerikalni vstani so v vrhu "bošičnega miru in dobre volje" začeli s novimi guerilskimi izbruhi in napadi na vlake. Trije napadi na vlake so bili izvršeni v državah Michoacan, Jalisco in Colima in v vseh treh slučajih so zvezne straže odbile napadalce, med katerimi je bilo mnogo ranjenih. Pri napadu v Michoacan so krogie ranile nekaj pasirjev.

V Tampicu je bil v pondeljek 40 katoliških agitatorjev obojenih v zapor, ker so utihotapljali orožje in strelivo v vataške kempe.

Vladni tatovi ukradli celo železnico v Rumuniji.

Bukarešta, 19. dec.—Premier Juliu Maniu je pravkar odkril, kakor poroča list "Adevartul", da je bila za časa Bratinskega režima cela železnica s tračnicami, vagoni in signalnim sistemom vred ukradena. Železnice so zgradili avstro-ogrski vojaški inženirji za časa okupacije med vojno od Clujna na Sedmograškem do Jacobena v Rumuniji in je baje stala štiri milijone levov. Za tatvino so odgovorni bivši železniški inšpektorji. Proga je bila dismontirana kos za kosom in skrivaj prodana.

Črnce obojeni na električni stol.

Chicago, 19. dec.—David Shanks, ki je v avgustu umoril Jennie Constance, otkajkino v Northwestern univerzi, je bil v tork obojen na električni stol. Sodbo je izrekel sodnik D. J. Nemoyle. Shanks je sprejel obsodbo mirno in ravnodušno. Njegova eksekucija je določena na 15. februarja.

Obragonova družina dobila penzijo.

Mexico City, 19. dec.—Mehiška zbornica je danes soglasno sklenila, da vdova in otroci umorjenega predsednika Alvaro Obragona prejemaajo mesečno \$1400 pokojnine iz državne blagajne.

Rockefeller skrbi za ogrsko kolonijo.

Budapešta, 19. dec.—Rockefellerjev zavod je poklonil ogrski vladi \$68,000 za zgradnjo šole za bolničarke v Budapešti.

BESEDA ČIKAŠKIH DELAVCEV O BROOKWOODU

Obtožnica proti rudarjem zavrgele eksekutive Ameriške delavske federacije in o organizaciji sami tudi.

Chicago, Ill.—Čikaško delavstvo je spregovorilo, kako meni in sodi o Matthew Wollovi potezi proti Brookwoodovemu delavskemu učilišču.

V nedeljo je zborovala Čikaška delavska federacija in bombardirala je s teškim topništvom pozicijo Ameriške delavske federacije, ki jo zavzema glede Brookwoodovega delavskega učilišča. Streljali so njeni najboljši strelci in za tarčo so bili William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, Matthew Woll, podpredsednik Ameriške delavske federacije in eksekutivni svet Ameriške delavske federacije. Vaak strel, ki je zadal v črno, je privabil obilo ploskanja od strani zastopnikov lokalnih organizacij.

John Fitzpatrick, stari bореc in vodja Čikaške delavske federacije in ravnatelj Brookwoodovega učilišča, odkar je bilo ustanovljeno, je očividno vodil pri tem streljanju: "Protestiram proti metodam in jih obojam, po katerih se je postopalo proti učilišču, ki je del biroja za poduk Ameriške delavske federacije," je naglašal Fitzpatrick. To ni dostojno ravnanje, ako se eksekutivni svet vrže ven brez zaslišanja in obsodi, kajti vsi ravnatelji učilišča so delavci in delavke, ki so povetili svoj najboljši del svojega življenja delavskemu gibanju. To ni bilo pravično napram Brookwoodu in ni bilo pravično napram nam. Kako naj Ameriška delavska federacija še nadalje izjavlja, da je odprt forum, če zapro vrata pred ljudmi, ki jih obtožuje. Čutil sem svojo dolžnost, da odlozim svoje ravnateljsko mesto v Brookwoodovem učilišču vsprico akcije konvencije Ameriške delavske federacije. Toda pisal sem predsedniku Greenu in mu povedal, da me je hudo bolelo, ko moram misliti, da on in eksekutivni svet nista ravnala pravično. Ne glede na Brookwoodovo učilišče samo, toda njegovi delavski ravnatelji so bili opravičeni do bolj poštenega in pravičnega postopanja.

Razpravo o Brookwoodovem učilišču je pričel Arthur Olsen, delegat Čikaške delavske federacije za konvencijo Ameriške delavske federacije, ko je podal svoje poročilo o konvenciji. V tem poročilu je podal sliko, kako je bilo učilišče linčano od strani konvencije in glasoval je proti, ker se je zavedal, da Čikaška delavska federacija ne bo nikdar odobrila tega linčanja. Olsenu sta sledila delegata Hill od približevalc latnikov in Madsen od plesarskih delavcev. Hill je direktno obsodil Greena in Ameriško delavsko federacijo. Dejal, da so se britski brataki delegati zgražali nad nazadnjaštvom nad konvencijami sejami v New Orleansu. Hill je zagovarjal Brookwood.

Madsen je menil, da bi mora Hill govoriti v New Orleansu kjer so bile njegove besede bolj potrebne kot v Chicago. Nato je opisal, kako je Woll organiziral napad zadržaj za pozoriščem in ga manevriral na konvencijo. "In znano vam je," je nadaljeval Madsen, "ako Woll strese svojo črno grivo, kako to razburja konvencijo. Prava smešna poteza je, ako se Brookwoodovo učilišče očrni kot komunistično. Jaz se počutim tako kot predsednik Fitzpatrick, s tistimi, ki so v delavskem gibanju, zaslužimo boljše ravnanje od strani predsednika Greena in eksekutivnega sveta Ameriške delavske federacije, kot smo ga prejeli."

Smert boulderskega jezusa od Hooverja

Tako je razvideti iz kompromisa, sprejetelega v senatu glede Johnsonove predloge.

Washington, D. C.—Odločitev vprašanja, ali bo vlada zgradila pri jezju v Boulder Canyon hidro-električno napravo za razvoj milijon konjskih sil in bo oddajala električno silo konzumentom, ali bo elektrarnarakuemu trustu dovoljeno instalirati turbine ob vladnem jezju, odloči šele Hoover, bodoči predsednik.

Tako zdaj izgleda stvar, ko je bil sprejet kompromis glede Swing-Johnsonove predloge. Ta kompromis se je sprejel, ker se je vedno grozilo, da bo Coolidge vetiral vsako predlogo, ki bo doletela, da bo vlada obratovala elektrarno in oddajala električno silo. Senatorja Borah, ki je vztrajal pri svojem amandamentu, ki je naročil departamentu za notranje zadeve, da zgradi in obratuje jez in električno centralo, da je umaknil svoj amandament. Norris, ki je ves čas zagovarjal Johnsonovo predlogo, je zastoj apeliral, naj kongres izvoe Belo hišo. Njegove besede so naletele na gluha ušesa.

Senat je sprejel nadomestno predlogo s 64 proti 16 glasovom.

Norris je v svojem zaključnem govoru dejal, da se gre pri tem vprašanju za nekaj več kot samo za vodno silo. "Nikakor ne verjamem," je dejal Norris, "da bi jo kateri predsednik vetiral in bi dovolil, da dolina Imperial postane del oceana. Ne verjamem, da bi ne vpoštevati tisoč tisoč ljudi, ki prosijo za ohranitev svojih domov. Noben predsednik ne bo rekel, naj se domovi uničijo, ako se ne dovoli privatni korporaciji dobiti nekaj dobička od tega jezusa."

Toda Johnsonu je bila stvar bolj znana. Bjeval se je le proti amandamentu senatorja Reeda iz Pennsylvanije. Predsedniku je bila dana oblast, da po svojem taktiku za notranje zadeve odloči, da je ponudba privatne družbe boljša, kot če vlada zgradi svojo lastno električno centralo.

Ako se zbornični konferenčni odbor strinja s kompromisno predlogo, tedaj bo Coolidge podpisal predlogo. Ko Hoover postane predsednik in imenuje taktika za notranje zadeve, tedaj pride čas, da se odloči usoda električne centrale.

Zborovanje suhačev.

Chicago, 19. dec.—V sredo je bila otvorjena v hotelu Sherman konvencija Protisuhanske lige za državo Illinois. Na konvenciji bodo nastopili prominentni uradniki lige, ki bodo v govorih proslavljali zmago suhačev, pri zadnjih predsedniških volitvah. V četrtek večer bodo imeli banket, na katerem bo govoril James D. Doran, zvezni prohibicijski komisar.

Mussolini ima večino v kabinetu.

Rim, 19. dec.—Mussolini je vzel še ministerstvo kolonij v svoje roke. Zdj ima sedem portfeljev, torej je sam večina. Mussolini je ministerski predsednik, minister zunanjih zadev, minister armade, mornarice in aviacije, minister notranjih zadev in korporacij ter kolonij.

Zeno umoril.

Memphis, Tenn.—Charles S. Taylor, ki je pred par dnevi umoril svojo ženo na svoji farmi blizu Buntyja in je po dejanju pobegnil, je bil v tork tuja aretiran in pripeljan v zapore.

Predlog, da se zadeva Brookwoodovega učilišča znova odpre, je bil položen na mizo, češ, da je konvencija agirala in je bila škoda storjena. Fitzpatrick je izjavil, da pričakuje, da pojde v podrobnosti te zadeve, ko predsednik Green obišče prihodnjč Chicago.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjene države (raven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta; Chicago in Cicero \$7.50 na leto, \$3.75 za pol leta, in za inozemstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

128

Datum v oglepuju n. pr. (Nov. 30-1928) poleg našega imena na naslovu pomeni, da va mje s temi dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

VPRAŠANJE IN ODGOVOR.

Brat Frank Kossan, član društva šte. 386, je poslal židovski delavski dnevnik "Daily Forward" z dne 10. novembra t. l. z začetno vsebino na prvi strani, ki je zadnja v židovskem listu in ki prinaša facsimile na papirju lista "Coal Digger," organa "Save The Union Committeeja," pod facsimilom pa z židovskimi črkami prevod facsimila v moderni židovščini. To številko "Forwarda" je spremljal Kossanovo pismo, ki se glasi:

Library, Pa., 12. dec. 1928.

Cenjeni urednik!

Priloženo pošljem "Jewish Daily Forward" od dne 10. nov. 1928, da predstavite v Prosveto član tikač se "Save the Union Committeeja." Nas je več članov od U. M. W. of A. in smo rado vedni kaj "Forward" piše in kako je prišel do tega pisma.

Sobratki pozdrav.

Frank Kossan, Box 375, Library, Pa.

Prevod v židovščini pod facsimilom pripoveduje to, kar facsimile v angleščini. Mi facsimila ne moremo priobčiti v originalu, ker je to zvezano s stroški, zato smo dali postaviti facsimile s črkami, kakeršne ima tiskarna. Ta facsimile se glasi v angleščini v originalu:

Room 405 - 526 Federal Street, Pittsburgh, Pennsylvania
Save the Union
Mass Picketing
A National Strike
Smash Injunctions
A National Agreement
A National Labor Party
Organize the Unorganized
Miners
Lewis Must Go!
No Wage Cuts
No Arbitration
No Backward Step
Organize the Youth
6-Hour Day - 5 Day Week
COAL DIGGER
ORGAN OF THE
"SAVE THE UNION COMMITTEE"
of the United Mine Workers of America

Mr. M. Sherwood
Room 655
1440 Broadway
New York City

Dear Sir:
In my last report to you from Scott Haven, Pa., everything turned up as you suggested. I had a hard time in lining them up there is going to be a large number of locals to follow the lead and at the proper time break away from Lewis and Fagan.

I had a talk with Volzey and he understands the game and play but you better send 3 more men as the thing is coming to a close let them cover Wheeling and Bellaire, O.

As you instructed me I went to the coal company and received your mail and they will send you the money this week. Also, their new plans will take longer to smash the locals in this district—they want Lewis out badly.

As to your question 4, I shall say yes, it can be done as the men are lined up and will play our game at the general meeting next month.

Yours truly
P. S. Send me last weeks expenses.

Prevod tega facsimila se glasi v slovenščini:

Mr. M. Sherwood, Room 655,
1440 Broadway, New York City.

Cenjeni gospod!

V mojem zadnjem poročilu iz Scott Havena, Pa., se je vse tako obrnilo, kot ste Vi svetovali. Imel sem veliko truda, da sem jih uvrstil. Tam bo veliko število lokalov, ki bodo sledili vodstvu in v pravem času zapustili Lewisa in Fagana. Govoril sem z Volzeyjem in on razume igro. Ampak Vi bodete storili boljše, da pošljete še tri moške, kajti stvar se bliža zaključku. Oni naj krijejo Wheeling in Bellaire, O.

Kakor ste me instruirali, šel sem k premogovni družbi in sem prejel vašo pošto. Oni vam bodo poslali denar ta teden. Tudi novi načrti bodo potrebovali več časa za razbijanje lokalov v tem distriktu. Ti hočejo Lewisa zunaj za res. Glede vašega vprašanja šte. 4 pravim, da se lahko izvrši, kajti moške so uvrščeni in bodo igrali igro na splošnem shodu prihodnjega meseca.

Vaš odkritorčen
šte. 12.

P. S. Pošljite mi stroške zadnjega tedna.

Kako je "Forward" prišel do tega pisma, ne ve uredništvo "Prosvete." "Forward" ne komentira tega pisma, ampak je priobčil le facsimile, ki govori samo zase in od zdolaj je le prevod tega pisma v moderni židovščini. Ako "Forward" na kateri drugi strani komentira ta facsimile, uredništvo ne ve, ker v uredništvu ne razume nihče židovščine in še za ta prevod facsimila v židovščini je bilo treba naprositi človeka, ki razume židovščino, da pove, kaj je tiskano pod facsimilom.

VESTI IZ NASELBIN

Božičnica otrok Slov. mlad. šole v Clevelandu.

Cleveland. — Zopet so pričeli naši pridni šolarčki hoditi od hiše do hiše s prošnjo "Ali hočete kupiti vstopnico za našo prireditev na božični večer?" Če naletite na prijatelja otrok, tedaj se jim skoraj ne morejo odreči in otrok se vrne iz hiše s petdesetimi centi bolj vesel kot bi bil denar potem njegova last. V nasprotnem slučaju si pa lahko mislimo kakšen izraz dobe njihovi obraz. Zato bodimo dobre volje, kadar potrkata kateri izmed malčkov na naša vrata z vstopnicami in razveselimo ga ter poskušimo po njih!

Da bi jih le videli s kako vne- mo in veseljem se poprimejo učenja vlog za igre! Mnogo odraslih bi preje izgubilo veselje do stvari, ko naletite na razne težko- ve in izgovorjavi, naglašanje, mimiki, itd. Koregirati je treba vsako besedo, ponavljati stav- ke za stavkom nešteto krat in vse to se prenese, samo da ima- jo priliko nastopiti na odru in pokazati, da so se zopet nekaj novega naučili.

Dosedaj so bile prireditve Slov. šole dobro obiskane in vsak se izrazi o njih pohvalno. V res- nici bi morali biti Slovenci po- nosni, da imamo šolo, kjer se otroci izobražujejo v materinem jeziku in jih šola nič ne stane, ampak se vzdržuje le z dobroti prireditvev in piknikov. Zato je lahka naloga vseh staršev, po- šiljati otroke v brezplačno šolo, kjer pridobijo veliko dobrega, mesto da se ob prostem času po- tikajo okrog.

Direktorji S. N. doma, pod čigar pokroviteljstvom je ta šola, nam daje šolske prostore brez- plačno in ne računa nam niti centa od dvorane, katero bi la- ko oddal drugim in prejel vsoto devetdesetih dolarjev. Ravno- tako da dramsko društvo "Ivan Cankar" šoli na razpolago vso pripravo za igre s kulissami vred brezplačno. Razna društva, kot "Napredne Slovenke" in "Slo- venski sokol", pošljejo včasih gotovo vsoto v blagajno. Zna- ni dobrotniki Slovenske šole je dr. F. J. Kern, ki je obenem tudi predsednik iste. Njemu je ta šola zelo pri srcu, ker večkrat poseže v svoj žep in tudi globo- ko. Vsem tem dobrotnikom se odbor Slov. mlad. šole zahvalju- je in želi dobiti posnemovalcev; seveda kolikor je kateremu mo- goče.

Da ima šola uspehe, se vidi na številu otrok. Prvi dve leti je šela okrog 100 otrok, in zadnji dve leti je naraslo število na 150 otrok, ki so razdeljeni letošnje leto v pet razredov in vsak raz- red dobi uro in pol pouka. U- čenci obiskujejo učne ure redno, s izjemo boleznih ali tehtnega vzroka.

Pojdimo do letošnjega pro- grama, katerega nam bodo po- dali slovenski šolarčki.

1.) Prva točka bo nastop so- kolskega naraščaja pod vod- stvom načelnika John Marini- ška. Da so mladi sokolčki pri- ljubljani in da jih vedno radi gledamo, je gotova stvar.

2.) Nastopijo učenci I. in II. razreda v pesmih "Veseli o- trok" in "Solnce čez hribeček gre."

3.) Pojejo učence III. in IV. razreda: "Kje so moje ročice", "Kaj ne bila bi vesela", "Roža na vrtu in v dolnici prijetni."

4.) Enodejanka "Dobrota je sirota". Igrica je kratka in ima mnogo življenja v sebi. Izmed kitirih živili — kot osla, psa, volka in lisice — je zadnja naj- bolj zivita. Vse imenovane ži- vali niso mogle odvrtni volka od namere, da bo požrl kmeta, kateri mu je rešil življenje, ko ga je skril pred lovem v vrečo, kot samo zviropeka. Kako? Boste ališali in videli. Pa še ne- kaj. Mlatičev, ki bi mlátil na roke s cepci, tudi menda še ni- ste imeli priliko videti. So tudi dobri pevci.

5.) Na orglijce zaigra Vence- slav Frank.

6.) Igra enodejanka Dr. Ivan Laha "Miklavž prihaja". V igri je več pesvkih točk. Ta igra nam razkrije skrivnostno domo- vanje Miklavževo in njegovih služabnikov: vratarčka, gospo- darčka, pisarčka in postarčka. Prikaže se truma angeljev, ki donalajo naročila otrok Miklav- žu. Vsi so zaposleni čez go- to dneve ko se ima Miklavž vo-

pej vrniti a zemljo. Dogodi se vratarčku nepravica, da pridrvi kar 17 nepoklicanih parkljev pred Miklavževo sobo v njegovi odsotnosti. Neustrašni vratar- ček se jim postavi po robu in prepodi vse razen najmanjšega parkeljčka, ki mu zapoje poleg drugega tudi tole:

"Jaz sem parkeljček ubog, res majhen toda strog, jaz pobiram vse v svoj koš naj je žena ali mož." Vseeno se posreči vratarčku povedati mu, naj ka- kajo pred vratmi, dokler jih ne pokliče sam Miklavž, ko bo pri- pravljen za odhod po svetu. In res, Miklavž pride in pokliče an- gelje in parkelje in jim da svoja naročila. Angelji vzamejo da- rove in jih prinese na zemljo, da jih tam Miklavž razdeli med otroke. Parkeljcem pa v oskr- bo poredneže. Konec, kako pri- de Miklavž na zemljo in kdo je priden in kdo poreden, se bo že izkazal, ker Miklavžev pisarček ima vse zapisano.

Program je lep in zanimiv. Kdor ni še videl otrok Slov. šole S. N. doma nastopiti v igrah, naj to stori sedaj in jih pride gotovo pogledat. Kdorkoli ho- če, da bodo njihovi prijatelji in svoji prešli darila potom Mi- klavža, lahko darila odda v pi- sarni L. Medveška v S. N. do- mu v soboto, nedeljo in ponde- ljek zvečer do 7. ure. Ta nava- da je lepa in vsak prejemnik, posebno otroci, vpoštevajo dari- lo bolj, če ga prejmejo iz Mi- klavževih rok. Slovenski starši, pripeljite otroke v S. N. dom ta večer, da bodo videli Miklavža in bili obdarovani. Vsak bo do- bil svoj delež. Torej pridite vsi na božično otrok Slov. mlad. šole! Vstopnina za odrasle je 50c, otroci so prosti v spremstvu staršev.

Za Slov. Mlad. šolo S. N. doma, A. S.

Božični večer v Waukeganu.

Waukegan, Ill. — Ze zopet se bliža čas, ko si bomo eden dru- gemu želeli srečno Novo leto! Vprašanje nastane, koliko jih je, da se jim uresniči to že- lje? Mislil se zbuja, ali bo eden ali drugi ob zaključku pri- hodnjega leta še med svojci in prijatelji. Kakšne spremembe najdemo v dvanajstih mesecih? Eno je gotovo: eno leto smo sta- rejši.

Pred durmi so božični prazni- ki. Navadno vsako leto priredi S. N. čitalnica božični večer za odrasle in mladino. Tudi letos priredi S. N. Č. božični večer 24. dec. v SND. Nastopil bo "Mi- klavž" v svoji uniformi. Pro- gram bo izvršen. Nastopi mo- škini zbor Čitalnice, potem Mi- linski oddelek z več odlomki iz raznih operet. Ker je članstvo SND uvidelo, da je ljudstvo dol- gočas pri razdajanju daril tudi odraslim, kar traja po tri ure in s tem se skrajša ostali program, je članstvo Čitalnice sklenilo, da se ta navada opusti. Darila bo Miklavž razdelil le med mladino. Starši lahko preneso za svoje o- troke darila, da jim jih razdeli Miklavž. Upam, da se ne čuti nihče užaljen radi tega sklepa. Naj to vesele velja le za otroke, za odrasle pa gotova stvar.

Pričetek ob 8. zvečer v veliki dvorani SND. Da ne bo potreb- nega "ofra", je vstopnina za odr- asle 50c, otroci do 16. leta so prosti. Ulfudno vabimo rojake in rojakinje: pridite in pripelji- te svojo mladino dne 24. dec. na božično priredbo SND.

Naznanjam tudi ljubiteljem čitanja, da knjige pri SN čital- nici lahko dobi tudi nečlan proti mali odškodnini, 10c od knjige, katero si lahko obdrži 14 dni. SNC je odprta za posojanje knjig vsak terek od 8. do 9:30 zvečer. Dolgi zimski večeri so tu in kaj je lepšega kakor sedeti v toplih prostorih in se poglabiti v dober časopis ali dobro knji- go? Sešite po knjigah, katerih ima S. N. čitalnica veliko v za- logi, ki so na razpolago vsem, kakor že omenjeno.

Odbor SNC za leto 1929 je sle- deči:

Predsednik, A. Lukanič; pod- predsednik, Frank Velkovich; tajnica, Anna Mahnich, 624 Helmholtz Ave.; zapisničarica, Helen Jereb; blaginjak, Paul Pekaj. Nazorni odbor: L. Lah, M. Miller in Joe Vrhovec. Knjiž- ničar: Andrej Možek.

Seje se vršijo vsako drugo so- boto v mesecu ob 8. uri zvečer. Opozorjam članstvo, da se v polnem številu udeležuje sej,

ker brez številnega članstva so seje mrtve.

Zelim, da nam prihodnje leto prinese več življenja v sploš- nem. Vsem znanim vesele bo- žične praznike ter uspešno pri- hodnje leto 1929!

Anna Mahnich, tajnica SNC, 624 Helmholtz ave.

Miklavžev večer v Sheboyganu.

Sheboygan, Wis. — Stopili smo zopet v zimsko sezono, v kateri se prirejuje pesne vese- lice, dramske predstave in razne druge priredbe za pouk in zabavo občinstva. Društvo "Zdru- ženi Slovenci" št. 344 SNPJ, eno največjih in najmočnejših dru- štev v naši nasebini, je tudi v tem oziru vedno med prvimi ter od časa do časa poskrbi tudi za duševno in telesno razvedrilo svojemu članstvu. Nikdar pa ne pozabi na svoje male člane, da je potrebno tudi njih razveseliti enkrat v letu in jim tako vzpo- buditi zavest, da so tudi oni čla- ni dobre in koristne organizaci- je.

V ta namen je društvo skleni- lo vzpizoriti Miklavžev večer v nedeljo, dne 23. decembra ob 7. zvečer v Fludernikovi dvorani. Člani in članice in vsi tisti, ki ljubite Miklavža, pridite in pri- peljite svoje malčke, ne glede na to, če so član našega društva ali ne, da bodo videli svojega dobrotnika Miklavža, ko bo pri- nesel polno vrečo vsakovrstnih daril, s katerimi jih bo obdaril. Pridite, da se boste veselili skup- no s svojimi otroci.

Članstvu naznanjam, da sem prevzel tajniški posel tudi za bodoče leto 1929. Obenem opo- zarjam člane, kateri plačujejo aasement na mojem domu, da pridejo plačat ob delavnikih v popoldanskih in večernih urah, ne pa dopoldne; stanovanje ob tem času je zaprto.

Kdor ne želi biti suspendiran, naj skrbí, da bo njegov aasement plačan pravočasno in naj ne prepušča to skrb meni. Toli- ko v vednost. —

L. Milostnik, tajnik.

Oče umorjene deklice iztožil odškodnino.

Maynard, O. — Prizivno so- dišče je te dni potrdilo obsodbo nižjega sodišča v zadevi odškod- nine \$3200, ki je bila priznana Markotu Pogačiču, članu dr. 275 SNPJ, zaradi umora njegove 16-letne hčere Mary. Pred tre- mi leti je Thomas Butler ustrelil deklico, ker mu je odrekla ljube- zen. Butler je izvršil samo- mor. Nato je Marko Pogačič tožil njegove sorodnike za od- škodnino, ki mu je bila priznana. Sorodniki so apelirali proti ob- sodbi in spet pogoreli. —

Poročevalec.

Seja Slov. nar. doma.

La Salle, Ill. — Dne 23. de- cembra bodo delničarji Sloven- skega narodnega doma imeli glavno letno sejo. Ta seja je ze- lo važna za nasebino in Dom. Vprašanje je, kaj bomo korist- nega storili na tej seji?

Kar opazam zadnjih pet let, je bil največ le boj dveh skupin, katere bo prišla na vodstvo S. N. D. in izpodrinila neprijatelje. Ne bil bi človek žalosten tega ko- raka, če bi bili dve politični stranki, ali recimo na primer, da imamo dve stranki, ena je konservativna, druga pa pro- gresivna, in ti stranki bi se bo- rili za prvenstvo. Če bi zmagala stranka progresivcev, bi gledali, da bi nekaj koristnega in na- prednega storili za narod, da bi si narod pridobil več ugleda. Če pa bi zmagala konservativna stranka, bi sa seveda ostalo ta- ko kot stoji danes. Pozdravil bi take stranke vseeno, ker bi se stranki borili za načela. Na žalost moram reči, da pri nas ve- lja osebnost, mržnja, zavist in sovraštvo, in te skupine se bore, da se gotove neprijatelje ne do- bi v obdore, ne oziraje se na spo- sobnost in poštenost človeka.

Letos imamo voliti štiri di- rektorje, trem bo potekel ter- min, enega pa na Tom Golobov- mesto, kateri se je preselil v Chicago. Torej delničarji, če želite, da bo naš Dom nam v po- nos in delal vpliv našemu naro- du, potem volite ljudi, ki so od- kriti in poštenj v mislih in de- janjih.

Zelo važno je tudi za naš Dom, da bi imeli v njem kakšno izo- braževalno institucijo, recimo čit- talnico, kjer bi bil prostor za čit- lanih.

(Dalej na 3. strani.)

OPAZOVANJA

Mir, dobra volja in appesauce! V Južni Ameriki grme topi. Krščanski bratje v Boliviji in Paragvayu si puščajo kri. Ka- kor se hvalisajo, so med seboj postrelili kakih 150 moških. Ti moške najbrž niso bili vredni življenja in potrebnost je bilo, da so jih zaklali za božič.

Kaj pravzaprav hočejo tam dol, je težko vedeti. Latinske "republike" so itak kolonije na- šega Wall Streeta. Smešno je to- rej, če se kavsajo za nekaj, če- sar nimajo. Morda doživimo po- novem letu, da si Nikaragva in Kostarika napovesta vojno za anekisajo lune. Vsekakor je kr- vavi krščanski spqr v zabavo našim finančnim papežem.

Kolombija je druga kolonija našega strica Sama. Kakor je Paragvay južnoameriška Črna gora, tako je Kolombija južno- ameriška Poljska. Tam strelja- jo indijanske peone, ki obirajo banane za naše magnate. Teh peonov je v Kolombiji toliko, da jih suverena United Fruit Com- pany lahko dobi kolikor hoče po 50c dnevno. Peoni pa imajo že- lodec kakor Italijani, Ukrajinci in visoko civilizirani Nordiki. Nekaj so čuli o ruski revoluciji in začeli so kričati na plantažah, da se je slišalo v New York. Krščanska United Fruit Com- pany je brž odredila svoji agen- turi v Bogoti, naj postrelja polo- vico peonov, da bodo tiho. Saj jih je itak preveč!

Liga narodov, ki skrbí za mir in dobro voljo na — pokopališčih vsega sveta, ima še druge skrbi. V Jugoslaviji ni nič boljšega. Tudi tam ni miru in dobre vo- lje. Hrvatski seljaki so dobi- diktatorja samo zato, da bo mirni — pa nočejo biti. Bog ni rodil na Hrvatskem, niti tam delal čudežev!

Kam še naj pogledamo? Albanijo, Jalisco, Arkansas? It's no use!

Mir in dobra volja je samo starih knjigah. Jaz imam nek- taro knjigo. Kdo jo kupi za pe- indvajset centov? ...

O DOBRODELNOSTI ZADRUG

Piše Anton Kristan. (Ljubljana.)

Iz Clevelanda, Ohio, sem do- bil pismo, ki ni tako podpisano, da bi mogel vedeti: kdo je pisal. Pismo pa je obširno in ni takšno, da bi se ga pisec smel sramova- ti. Ne morem mu odgovoriti v zasebnem pismu, ker ni dal na- slova, zato naj bere "Prosveto".

Neznani pisec ni nasprotnik zadrug, le trdi, da so boljša raz- na dobrodelna društva, ki "mno- go dobrega store".

Ne bom oporekal, da so "do- brodelna" društva večkrat na mestu, ali za delavstvo je vsaka taka reč malo čudna. Miloščine se dajejo siromakom, delavci pa si ustvarjajo raj institucije (u- stanove), v katerih imajo pravo- do določenih dajatev.

N. pr. konzumna društva ne prodajajo samo živil, ne posre- dujejo le potrebščin za svoje člane, ampak grede tam, kjer so svojo posredovalsko in produk- cijsko nalogo precej lepo uredili, precej dalje.

V Nemčiji so n. pr. konzumno društvo Produkcija v Hambur- gu, konzumno društvo za Veliki Berlin in konzumno društvo "Sendling" v Muenchenu že pred več leti za svoje člane uredili uzorne otroške vrtnice, v katerih so otroci delavskih staršev čez dan v skrbnem varstvu.

Konzumno zadrudna organi- zacija v Amiensu (Francija), ki se imenuje Union d'Amiens, ima svojo ferialno kolonijo v Criel- sur-Mer. To konzumno društvo je bilo ustanovljeno l. 1892 in šteje okrog 52.000 članov. Fe- rialna kolonija je v posebnem gradu, ki se imenuje Chante Raine, in leži 1200 metrov od morskega obrežja med izlivom

Naj bo pozdravljen!

Novi prevodni urad v državnem departmentu

Državni tajnik Frank B. Kel-logg je osnoval novi oddelek v državnem departmentu, ki se bo nazival Translating Bureau (u- rad za prevode). Prevajanje v državnem departmentu je po- vsem nekaj drugega kot slično delo drugje. Dokumenti o med- narodnih pogovorih in sklepih istih v obliki mednarodnih po- godb in dogovorov, ki se nepre- stano predloženi departmentu, potrebujejo natančne prevode in prevajatelji istih morajo že zna- ti nekaj več kot enostavno do- besedno prevajanje iz enega je- zika v drugega. Kdor prevaja take dokumente, mora poznati tudi dopise, ki se tičejo istih, in biti sposoben prevesti pravilni z- misel vsebine teh dokumentov.

Radi tega morajo prevajatelji imeti znanje o političnih, gospo- darskih in finančnih zadevah, kakor tudi biti dobro veči raz- njih jezikov in povrh tega mo- jo biti sposobni izvajati v de- lo hitro, natančno in v bre- mten stilu, tako da njihovi p- rad za prevode). Prevajanje v državnem departmentu je po- vsem nekaj drugega kot slično delo drugje. Dokumenti o med- narodnih pogovorih in sklepih istih v obliki mednarodnih po- godb in dogovorov, ki se nepre- stano predloženi departmentu, potrebujejo natančne prevode in prevajatelji istih morajo že zna- ti nekaj več kot enostavno do- besedno prevajanje iz enega je- zika v drugega. Kdor prevaja take dokumente, mora poznati tudi dopise, ki se tičejo istih, in biti sposoben prevesti pravilni z- misel vsebine teh dokumentov.

MENA POJASNILA

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA